Uzpomínky z Vysoké

Při čtení posledního čísla „Věrné stráže“ přišla jsem na myšlenku dopsati vám něco k historii české Volyně. Je to několik vzpomínek na rodnou obec Vysokou:

Vyučovati rodným jazykem ve Vysoké se počalo r. 1918. Řídícím školy byl jmenován Pavel Volf. Dopoledne jsme se učili pouze rusky, odpoledne byly hodiny češtiny. Vyučování bylo mimořádné, učitelka Marie Volfová byla placena od obce. Vzpomínám, jak rádi jsme se učili českým básničkám i písním. Později nám učitelka vypsala z Čech sešity, knihy i mapu republiky Československé jsme měli. Hráli jsme české divadlo „Perníková chaloupka“, „Dráteníček“ a mnoho jiných. Také mládeži se věnovali manželé Volfovi. Vždyť jsme viděli u nás i „Prodanou nevěstu“. Na peřdstavení se sjížděli i z druhých obcí českých, z Okolku, Selenčíny, Ivanovič, z Krošny. Také jsme měli svou českou kapelu. Pamatuji se též na Hájka, přijel k nám do školy v roce 1924 jako český inspektor. Později vyučování v češtině bylo povoleno a učitelka Marie Volfová byla jmenována řídící 4třídní školy ve Vysoké.

V r. 1929 byl organisován kolchoz „Práci čest“. Práce v kolektivu se dařila. V r. 1930 se nás bolestně dotkl odchod A. Vodseďálka, který vyučoval v Žitomíru na pedagogické škole. Odešel i stařičký učitel Bouček, manželé Volfovi a mnoho druhých učitelů. České školy osiřely.

V r. 1931 byly organisovány 4měsíční kursy českých učitelů při pedagogické škole v m. Korostyšově a české vyučování zase počalo. Později

bylo zřízeno v Kyjevě české pedtechnikum, kde vyučoval prof. Beneš a Müller. V roce 1935 byla založena ve Vysoké první česká sedmitřídka. Přišli mladí učitelé z kyjevské školy. Ve škole byly organisovány i hudební kroužky. V roce 1938 se přestalo vyučovat v menšinových školách a od té doby přestalo vyučování v rodném jazyku. Mládež se s úspěchem učila ve středních i vysokých školách ukrajinských a ruských. V kolektivě se dobře žilo. Byli od nás posláni Češi i na výstavu do Moskvy. Kolektiv byl přejmenován na kolchoz „Dimitrova". Pouze na Krošně zůstal původní název „Práci čest". Tento kolektiv byl vedoucí a často bylo psáno o něm v novinách. Možno říci, že Češi se dříve přizpůsobili novému způsobu hospodářství a nebylo mezi námi ani jednoho „individuálníka", kdežto místní Ukrajinci vstupovali někteří až ve 32. roce do kolektivu. S Ukrajinci jsme se snášeli vždycky dobře. Pracovali jsme společně a rayonní úředníci nás kladli často za vzor. Všecky požadavky vůči státu jsme čestně vykonávali. V naší vesnici jsme měli nemocnici, zvěrolékařskou ambulatoř, lékárnu, porodnici i poštu. Byl postaven veliký kulturní dům, kde se hrálo divadlo, mnozí si pořídili radiopřijímač a nejmilejší nám bylo poslouchati vysílání z Čech. Bolestně na nás působila zpráva o okupaci Čech a Moravy a odtržení Slovenska. Také k nám vtrhl nepřítel. Nechyi opisovati hrůzu a zkázu, která nastala.

V březnu r. 1943 byl dán příkaz vysídlit nás z naší vesnice až k Novohradu. Na naše místa přišli Němci. 7. ledna r. 1944 byla mobilisace v Barašovském rayoně a naši muži odešli na frontu. Mnoho jich vstoupilo do české armády, ostatní udatně bojovali v řadách Rudé armády. Vrátili jsme se někteří ještě v r. 1944 a ostatní v r. 1945 na Vysokou. Vesnice byla zničena, ale s chutí jsme se dali do práce. Ženy zastávaly ve všem muže, pracovaly jsme i v noci při mlácení. Později se začali vraceti muži, ale zůstalo nás mnoho vdov, V létě r. 1946 jsme se dověděli o úmluvě mezi SSSR a ČSR. Netrpělivě jsme očekávali komisi a s radostí a nadějí odjížděli do milované republiky, o které jsme tolik slyšeli vyprávěti. Myslím, že na nás rádi vzpomínají na Ukrajině a my často též vzpomeneme na naši rodnou vísku Vysokou, ale svou láskou a pílí dokážeme, že i zde nás budou míti rádi.

Lydie Němečková.